

Stanovisko k problematice rušení nočního klidu se zřetelem k sezónním zemědělským pracem

Zdejší odbor byl pověřen vyřízením podnětu týkajícího se úkonu Policie ČR, která měla zamezit v pokračování sezónní sklizně zemědělských plodin z důvodu údajného rušení nočního klidu. Po konzultaci s odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra („MV“), který je gestorem správního řízení a správního trestání, a odborem všeobecné správy MV, který je přezkumným orgánem a orgánem metodického vedení vůči správním orgánům projednávajícím (mj.) přestupky proti veřejnému pořádku, uvádíme následující (pro shrnutí viz závěr stanoviska):

K pojmu nočního klidu a jeho rušení je třeba předeslat, že jde o kategorie subjektivní, které se budou lišit dle času, místa a okolností. Není zde rozhodná měřitelná zvuková hladina, ale spíše subjektivní vnímání osob, které se hlukem cítí být rušeny. Přesto lze uvést určitá kritéria vedoucí k závěru, zda se o rušení nočního klidu jedná, či naopak nejedná.

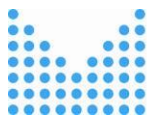
V první řadě je důležité místo – jinak bude posuzován „hluk“ v zábavní čtvrti nebo v bezprostřední blízkosti strojních závodů, a jinak v rezidenční čtvrti či v blízkosti zdravotnického zařízení.

Dalším kritériem (rozhodným přinejmenším pro určení míry společenské škodlivosti rušení) bude čas. Konkrétně zda jde např. o hluk těsně následující 22. hodině, anebo o hluk vyvolaný za hluboké noci.

Podstatný je konečně i zdroj hluku, čímž se dostáváme k obsahu podnětu. Zákonem je zakázán hluk *narušující veřejný pořádek*, příp. (se zřetelem k zájmům a potřebám obcí) hluk narušující veřejný pořádek v konkrétním místě. Jinými slovy, musí být ohrožen či narušen zájem chráněný daným ustanovením zákona o některých přestupcích (tj. objekt přestupku, coby jeden z formálních znaků skutkové podstaty přestupku), kterým je zde veřejný pořádek.

V této souvislosti v první řadě připomeňme, že tzv. veřejný pořádek je obecným a neurčitým právním pojmem, přesahujícím do oblasti morálky, společenských norem a zvyklostí, a lze jej definovat jako souhrn pravidel chování na veřejnosti (příp. též vůči veřejné moci), která jsou uznávána nebo považována za nezbytná v daném čase a místě (resp. se zřetelem ke zvyklostem v daném čase, místě a za daných okolností).

S ohledem na výše zmiňovaný subjektivní charakter rušení dále platí, že důvodem k zákroku Policie ČR (nebo obecní policie), příp. k trestání za přestupek, nestačí samo o sobě (výše zmíněné) subjektivní vnímání hluku, ale je zde potřeba ještě objektivního pohledu – tedy zda by jakýkoliv, resp. „průměrný“, občan takové jednání považoval za objektivně rušivé (a to tak, že je potřeba zásahu veřejné moci).

K subjektivnímu (osobnímu) vnímání hluku se tím přidává i korektiv (hledisko) objektivní – zda i z pohledu nezainteresovaného pozorovatele skutečně půjde o hluk, a to o hluk skutečně rušivý a nepříjemný.

V neposlední řadě je potřeba věnovat pozornost i *zdroji* hluku. Zakázána jsou jednání narušující veřejný pořádek, potažmo jednání vnímaná společností (či společenstvím v daném místě) na nežádoucí a nepříjemná, nebo alespoň zbytná. Nepříjemným, resp. zakázaným, hlukem bude např. hlasité přehrávání hudby uprostřed noci, hlasitý zpěv pod okny, porážení nádob na odpad, rozbíjení lahví atd.

Některé činnosti je však potřeba vykonávat bez ohledu na denní dobu, a zároveň zpravidla půjde o činnosti nevyhnutelné, nebo dokonce potřebné. Může se jednat např. o brzdící vlaky, tramvaje přejíždějící v noci přes výhybky apod. (nevyhnutelný hluk, vyplývající z povahy provozu či dané veřejně prospěšné činnosti). Nebo půjde o dokonce „hluk“ potřebný či žádoucí, např. o zvukové znamení Zdravotnické záchranné služby či Policie ČR, volání o pomoc, požární hlásič apod.

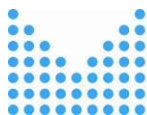
I v případě některých „zbytných“ činností typu společenských slavností, zábav, sportovních utkání, tradičních akcí apod., ovšem také nebude represe na místě. A to nejen z důvodu, že lidé žijící v místě tyto události vnímají jako obvyklou součást života, ale i proto, že *ad absurdum* dovedeno by pak mohl být umrtven i veškerý společenský život, který je však rovněž nezbytnou součástí života.

V obvyklých případech je zpravidla intuitivně a přirozeně rozlišováno, kdy jde o hluk zbytný a zároveň škodlivý, a kdy naopak o „hluk“ logický, přirozený či nevyhnutelný (a není tak potřebné přijímat např. zvláštní vyhlášky, výjimky z těchto vyhlášek apod.). A obdobně je zpravidla bráno v potaz i místo, čas a okolnosti údajného rušení. Jako v případě stavění (resp. hlídání) májky, hasičských slavností, vítání Nového roku, tradiční kulturní nebo náboženské akce atd., anebo třeba právě *sezónních zemědělských prací*.

Pokud posledně zmíněné činnosti nejsou vykonávány dlouhodobě či bezohledně (ideální je sporům předcházet), a jde o činnosti ne-li žádoucí, tak alespoň nutné a nevyhnutelné, příp. tradiční a obvyklé, vnímá to tak zpravidla i veřejnost (a orgány veřejné moci) v daném místě. Sezónní zemědělské práce, a jejich koncentrace třeba i do několika málo dnů, kdy se sklízí „ve dne v noci“, jsou a byly ostatně běžné i desítky let v minulosti. Kdy např. kombajny za umělého osvětlení i v noci sklízí obilí, dokud je suché, resp. dokud neprší. Patří to i k životu na venkově a není důvod do tohoto obvyklého běhu věcí nějak zasahovat.

Na druhé straně je žádoucí předcházet sporům a komunikovat, jako se tomu někde děje např. upozorněním a preventivní omluvou směřovanou vůči veřejnosti za krátkodobé provádění rušivých (v praxi nejčastěji stavebních) prací, nebo domluvou na harmonogramu té které potenciálně rušivé činnosti.

Nebo lze začít se sklizní na části pole, která je nejbližší zastavené části obce, už v denních hodinách, a v noci pokračovat až na částech odlehlejších. (To bude na

místě zejména tam, kde už pole není součástí tradiční zemědělské krajiny, ale hraničí s městem či s příměstskou satelitní zástavbou, pro jejíž obyvatele nejsou zemědělské práce tradiční součástí života, a hluk působený zemědělskými stroji mohou vnímat podstatně kritičtěji než na venkově. Jakkoliv na druhé straně obecně platí, že ten, kdo se odstěhuje na venkov, nemůže spravedlivě požadovat „venkov bez venkova“ – tedy i bez zemědělské a živočišné produkce, se vším, co k tomu patří, bez domácího zvířectva chovaného sousedy atd.)

Právo má však nastupovat až jako krajní prostředek řešení sporů, a přednost má dohoda, kompromis a komunikace (už z důvodu, že policie nemůže být na místě pořád, a naopak místní obyvatelé spolu budou muset i nadále sdílet stejný prostor, pokud možno bez konfliktů a vzájemných pocitů příkoří a nespravedlnosti).

Z uvedených důvodů tudíž ani toto stanovisko, pojednávající situaci *výjimečnou* (opakováním v čase, tedy sporadicky nebo jednou či dvakrát ročně, ale i svým významem, mj. hospodářským), nemá být vykládáno jako plošná „povolenka“ pro jakékoliv podobně rušivé jednání, aniž by nadále bylo potřeba brát ohled na druhé. Tím spíše, pokud by už nešlo o jednání výjimečné, ale v rámci roku podstatně častěji se opakující nebo dokonce trvalé.

Pokud už ale na spor dojde, je potřeba brát v potaz jak to, co je v místě obvyklé a co je obecně za rušivé vnímáno (a objektivně takto hodnoceno), tak i co nebo kdo je zdrojem hluku. Přičemž vyjma excesů či případů zjevné bezohlednosti, rušení zjevně zbytečného anebo naschválů, sezónní zemědělské práce zásadně *nejsou* činností rušivou, zakázanou, nepřijatelnou ani nežádoucí. A na venkově ani neobvyklou. Naopak zpravidla půjde o činnost nezbytnou, ať už s ohledem na pěstovanou plodinu, nebo na počasí (aby např. obilí nepodlehlo zkáze).

I z hledisek ústavních je pak přiměřené krátkodobé omezení jednoho zájmu ve prospěch zájmu jiného, aby některé činnosti (min. ty obecně prospěšné a důležité) mohly být vůbec vykonávány, jde-li o omezení nezbytné (přesněji potřebné) a nelze-li stanoveného legitimního cíle dosáhnout jinak. Dodejme, že se tak děje i v jiných případech, jako je např. omezení dopravy kvůli závodům, koncertu či veřejnému shromáždění, omezení vstupu do lesa z důvodu lovu, omezení vjezdu do chráněné krajinné oblasti z důvodů ochrany přírody, omezení obecného užívání veřejného prostranství z důvodu stavebních prací či oprav atd.

Policie ČR na místě nemusí nezbytně ani zakročovat, např. pokynem k ukončení sklizně, ale zejména v případech hraničních, méně přehledných (nebo hrozí-li např. mnohonásobně větší škoda na sklizni apod.), může podezření na údajný přestupek pouze zaznamenat a oznámit je věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, který věc následně objektivně (a neomezován časovou tísň, resp. nenucen k okamžitému rozhodnutí) posoudí.

Pro úplnost doplňujeme, že danou problematikou se zabývalo i Ministerstvo zemědělství, viz jeho stanovisko reprodukované zde: <https://www.asz.cz/cs/kratke->

[komentare/nocni-klid-v-obdobi-zni-informace.html](https://www.mvcr.cz/komentare/nocni-klid-v-obdobi-zni-informace.html) a to způsobem o něco restriktivnějším. Jako řešení zmiňuje i možnost regulace výjimkami v obecně závazné vyhlášce obce o rušení nočního klidu. Nejde však o řešení nezbytné, a možná ani vždy vhodné – jednak je v České republice obcí cca 6250, a jednak tento typ regulace někdy vede pouze ke kupení dalších a dalších výjimek, anebo k výkladům, že co ve vyhlášce uvedeno není, má („musí“) být postihováno. Aniž jsou brána v potaz kritéria uvedená úvodem tohoto stanoviska, tedy zejména zda byl vůbec narušen veřejný pořádek či zda je jednání, jímž měl být přestupek spáchán, skutečně společensky škodlivé.

Obecně každopádně platí, že **sezónní** (jen jednou, dvakrát) ročně se opakující **zemědělské práce** charakteru sklizně, kdy je potřeba plodinu sklídnout co nejdříve, ať už kvůli počasí, nebo pro charakter plodiny (podléhá-li např. rychlé zkáze), a to **i když probíhají i v noci**, zásadně **nejsou jednáním** společensky škodlivým, veřejný pořádek v místě narušujícím, ani zákonem **zakázaným**. Na druhé straně v případě konfliktu má vždy přednost domluva a snaha o oboustranně přijatelné řešení.

26. 7. 2021